

Олександр Олександрович Хань,

кандидат юридичних наук,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

відділ організації наукової роботи (старший науковий співробітник);

<https://orcid.org/0000-0001-9912-1547>,

e-mail: aa_khan@ukr.net

**ТИПОВІ ФОРМИ ПЛАНІВ ПРОВАДЖЕННЯ
ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ**

На підставі аналізу стану наукових досліджень з надання криміналістичних рекомендацій щодо можливих форм планування провадження окремих слідчих (розшукових) дій обґрунтовано необхідність оптимізації його форм на основі врахування технології планування окремих слідчих (розшукових) дій та запропоновано авторські варіанти типового розгорнутого письмового плану провадження слідчих (розшукових) дій і стислого письмового плану провадження слідчих (розшукових) дій. З урахуванням індивідуальних особливостей слідчих (розшукових) дій окремих видів запропоновано типові форми планів допиту, одночасного допиту двох або більше вже допитаних осіб (очної ставки) та обшуку у випадку його провадження у присутності обшукуваного.

Ключові слова: криміналістична тактика, слідча діяльність, планування окремих слідчих (розшукових) дій, типові форми планів окремих слідчих (розшукових) дій.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Сучасний період становлення й розбудови України як самостійної і незалежної держави проходить у складних політичних, економічних та соціальних умовах. Це, у свою чергу, негативно впливає на рівень злочинності в державі, який згідно з останніми статистичними даними залишається доволі високим. Зокрема, за інформацією Генеральної прокуратури України, у 2013 р. до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань внесено відомості за 563 356 кримінальними правопорушеннями, у 2014 р. – за 529 139, у 2015 р. – за 565 182, у 2016 р. – за 592 604, у 2017 р. – за 857 571, у 2018 р. – за 487 133, у 2019 р. – за 444 130, у січні–квітні 2020 р. – за 1 270 977. З огляду на те, що кожне окреме кримінальне правопорушення має бути розкрито, а винні особи притягнуті до відповідальності, показники запобігання та протидії злочинності в Україні залишаються невисокими. Як зазначено в офіційній статистиці, у 2013 р. із загальної кількості облікованих злочинів лише за 223 561 кримінальним

провадженням вручено повідомлення про підозру, у 2014 р. – за 199 263, у 2015 р. – за 188 099, у 2016 р. – за 159 480, у 2017 р. – за 250 018, у 2018 р. – за 191 856, у 2019 р. – за 171 691, у січні–квітні 2020 р. – за 11 375.

Зазначене зайвий раз підтверджує необхідність активізації наукового пошуку щодо розробки нових, а також удосконалення вже існуючих криміналістичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію слідчої діяльності та підвищення її ефективності. Важливе місце серед них посідають рекомендації із планування слідчої діяльності, оскільки без належного планування роботи слідчого є неможливим правильно розподілити зусилля та час із тим, щоб усі висунуті версії були ретельно перевірені за рахунок якісного проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Стан дослідження проблеми

Із появою перших праць, присвячених проблематиці криміналістичного планування, висловлювались ідеї щодо можливих його форм. Здебільшого ці положення стосувалися планування розслідування злочинів, оскільки саме з дослідження цього рівня зазначеної діяльності розпочалося наукове вивчення планування в науці криміналістиці [1, с. 480; 2, с. 114; 3, с. 451; 4, с. 263]. Що ж стосується планування окремих слідчих (розшукових) дій, то цій проблематиці присвячено праці таких науковців, як А. Н. Васильєв, В. О. Конової, П. Д. Біленчук, С. Ф. Денисюк, Д. М. Піскун [5, с. 175; 6, с. 99–100; 7, с. 112; 8, с. 96; 9, с. 10] та ін. Поряд із цим у літературі чітко прослідковується відсутність єдиного уніфікованого підходу до формування типових планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема з урахуванням технології планування слідчих (розшукових) дій.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є надання наукових пропозицій щодо вдосконалення типових форм планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій. *Мета* дослідження досягається шляхом послідовного виконання таких наукових завдань: 1) аналізу сучасних підходів до визначення типових форм планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій; 2) обґрунтування необхідності врахування технології планування окремих слідчих (розшукових) дій для визначення типових форм планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій; 3) запропонування авторських варіантів типового розгорнутого письмового плану провадження слідчих (розшукових) дій та стислого письмового плану провадження слідчих (розшукових) дій; 4) з урахуванням індивідуальних особливостей слідчих (розшукових) дій окремих видів запропонування типових форм планів допиту, одночасного

допиту двох або більше вже допитаних осіб (очної ставки) та обшуку у випадку його провадження у присутності обшукуваного.

Наукова новизна дослідження

За результатами проведеного наукового дослідження обґрунтовано необхідність врахування технології планування окремих слідчих (розшукових) дій для визначення типових форм провадження окремих слідчих (розшукових) дій; запропоновано авторські варіанти типового розгорнутого письмового плану провадження слідчих (розшукових) дій та стислого письмового плану провадження слідчих (розшукових) дій; з урахуванням індивідуальних особливостей слідчих (розшукових) дій окремих видів запропоновано типові форми планів допиту, одночасного допиту двох або більше вже допитаних осіб (очної ставки) та обшуку у випадку його провадження у присутності обшукуваного.

Виклад основного матеріалу

Під формою планування розслідування сьогодні розуміють той зовнішній вираз, що отримує розумова діяльність слідчого з планування [1, с. 480].

У криміналістичній літературі запропоновано різні форми планування провадження окремих слідчих (розшукових) дій. Зустрічаються навіть твердження про відсутність будь-якої форми для складання планів слідчих (розшукових) дій, тому що вона визначається слідчим залежно від конкретних обставин розслідуваної події [10, с. 163]. Із цим не можна погодитись, оскільки це суперечить існуючим рівням планування і формам їх реалізації. Більше того, саме слідчі в цілому позитивно оцінюють необхідність використання запропонованих наукою типових форм письмових планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій. Так, за результатами проведеного нами анкетування слідчих, 86 % опитаних позитивно оцінили практику застосування типових письмових (стислих, розгорнутих) планів у судово-слідчій практиці.

Слід зазначити, що у криміналістичній літературі з цього питання висловлено неоднозначні судження. Так, Л. О. Соя-Серко підкреслив, що з легкістю можна уявити, що та чи інша слідча (розшукова) дія буде проведена цілеспрямовано, динамічно, послідовно й дасть гарні результати і без складання письмового плану слідчої (розшукової) дії [11, с. 6–7]. Висловлювалися рекомендації слідчому стосовно того, що під час провадження нескладних допитів або огляду місця події можна обмежитися нотатками у блокноті. Такий підхід аргументувався тим, що планування окремих слідчих (розшукових) дій – менш складний процес, ніж планування розслідування в цілому, що пояснюється меншим обсягом роботи та більш вузькими завданнями [5, с. 169].

Деякі науковці дійшли висновку про необхідність складання письмового плану під час провадження слідчих (розшукових) дій у складних, багатоепізодних справах [12, с. 301] або під час провадження слідчих (розшукових) дій, що потребують залучення кількох учасників, використання технічних засобів [13, с. 358]. Іноді рекомендують складати план у вигляді переліку тактичних прийомів, що передбачається застосовувати у певній послідовності. При цьому пропонується враховувати такі елементи: завдання, які вирішуються дією, що планується; час, місце та учасники дії; розподіл обов'язків між учасниками; заходи, що потрібно провести в порядку підготовки до слідчої (розшукової) дії; послідовність виконання окремих слідчих (розшукових) дій; тактичні прийоми і технічні засоби, що плануються до використання [14, с. 228–229]. У контексті досліджуваної проблематики цікавими виглядають дані, отримані під час проведеного нами опитування слідчих. На запитання «Яку форму планування Ви обираєте під час провадження окремих слідчих (розшукових) дій?» отримано такі результати:

- під час провадження допиту: уявну (усну) – 17,2 %; письмову стислу – 48,4 %; письмову розгорнуту – 71,2 %;
- під час провадження одночасного допиту двох чи більше раніше вже допитаних осіб: уявну (усну) – 11,2 %; письмову стислу – 29,6 %; розгорнуту письмову – 86,8 %;
- під час провадження пред'явлення для впізнання: уявну (усну) – 36,8 %; письмову стислу – 59,6 %; письмову розгорнуту – 29,2 %;
- під час провадження обшуку: уявну (усну) – 25,2 %; письмову стислу – 45,2 %; письмову розгорнуту – 80,8 %;
- під час провадження огляду: уявну (усну) – 22,4 %; письмову стислу – 69,2 %; письмову розгорнуту – 34,4 %;
- під час провадження слідчого експерименту: уявну (усну) – 29,2 %; письмову стислу – 61,2 %; письмову розгорнуту – 41,2 %;
- під час провадження освідування особи: уявну (усну) – 50,8 %; письмову стислу – 78,4 %; письмову розгорнуту – 24,4 %.

Найчастіше в літературі пропонують плани у письмово-табличній формі таких слідчих (розшукових) дій, як допит та обшук у різних варіаціях. Так, О. М. Васильєв пропонує складати план допиту у формі таблиці, що містить такі елементи [5, с. 175]:

За якими обставинами (питаннями) необхідно отримати відомості	Які матеріали є у справі	Питання, що необхідно поставити допитуваному	Примітки

Схожим є варіант форми, що рекомендують автори підручника з криміналістики за редакцією В. Ю. Шепітька [15, с. 193]:

Обставини, що підлягають з'ясуванню	Наявні у справі матеріали	Запитання допитуваному	Тактичні прийоми

У свою чергу, Л. Я. Драпкін наводить інший варіант такого плану [17, с. 246]:

Організаційно-підготовчі заходи	Обставини та факти, що підлягають установленню	Формулювання й послідовність запитань	Перелік доказів та способи їх подання	Інші тактичні прийоми	Чинники, що підсилюють ефективність тактичних прийомів

Автори підручника з криміналістики за редакцією П. Д. Біленчука пропонують такий варіант [7, с. 112]:

Обставини (питання), що необхідно з'ясувати	Тактичні прийоми, операції, технічні засоби	Послідовність застосування тактичного прийому, технічних засобів, виконання тактичної операції	Матеріали справи, довідкова інформація

Зустрічаються пропозиції щодо складання розгорнутого письмового плану провадження одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб [9, с. 65]:

№ п/п	Сутність суперечностей у показаннях	Матеріали для спростування та уточнення	Формулювання найбільш важливих запитань	Оголошення показань осіб, подання доказів/етапи подання

Стосовно складання плану обшуку в літературі справедливо відмічено, що до складання цього плану необхідно підходити диференційовано. Залежно від рівня складності майбутнього обшуку, його ситуаційної зумовленості, реальних можливостей слідчого план може бути усним або письмовим, стислим або розгорнутим [15, с. 223]. Так, С. Ф. Денисюк пропонує таку форму розгорнутого письмового плану обшуку [8, с. 96]:

№ п/п	Об'єкт обшуку, його ділянки	Можливі об'єкти пошуку	Розподіл функцій учасників обшуку	Послідовність пошукових дій	Використання технічних засобів	Тактичні прийоми

Отже, різноманіття запропонованих у науці підходів щодо можливих форм планування окремих слідчих (розшукових) дій зайвий раз засвідчує індивідуальність планування. Слідчий обирає найдоцільнішу форму, що відповідає не лише рівню складності самого об'єкта планування, а й власному стилю роботи. Криміналістика може рекомендувати слідчим лише типові форми, що є найбільш оптимальними з точки зору положень наукової організації праці. Звісно, такі форми мають базуватися на наукових дослідженнях, а тому важливо при визначенні типових форм планування окремих слідчих (розшукових) дій не відривати їх від іншого атрибуту планування, що діалектично пов'язаний із першим. Йдеться про технології планування, запропоновані в науці [16, с. 439–442]. Слід пам'ятати, що будь-який план, у якій би формі він не був складений, завжди є результатом планування як процесу. Тому в ньому обов'язково мають відбиватись елементи зазначеної діяльності, викладені в існуючій послідовності. Керуючись наведеним, можна стверджувати, що план провадження слідчої (розшукової) дії, чи то уявний, чи стислий або розгорнутий письмовий, має містити такі елементи:

- 1) ситуації слідчої (розшукової) дії;
- 2) версії, що пояснюють ситуацію слідчої (розшукової) дії;
- 3) завдання щодо кожної ситуації;
- 4) матеріали (докази), що є в розпорядженні слідчого;
- 5) організаційно-тактичні засоби вирішення завдань.

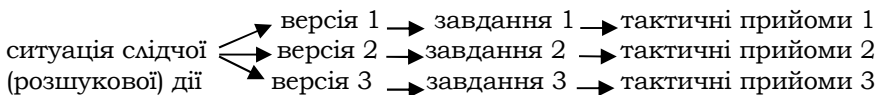
І якщо з уявною формою все більш-менш зрозуміло (адже визначити типовий її вигляд практично неможливо), то в будь-якому разі більш значний інтерес становить зовнішній вигляд планів письмової форми, як стислих, так і розгорнутих. У літературі не один раз

зазначалося, що розгорнутий письмовий план слідчої (розшукової) дії доцільно складати на підготовчій стадії провадження складних слідчих (розшукових) дій, зокрема таких, як допит, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб, обшук, іноді слідчий експеримент [13, с. 243; 17, с. 243]. Отже, враховуючи зазначені вище положення, загальну схему складання розгорнутого письмового плану провадження подібних слідчих (розшукових) дій можливо запропонувати в такому вигляді:

№ п/п	Ситуація слідчої (розшукової) дії	Версії слідчої (розшукової) дії, що пояснюють ситуацію, яка виникла	Завдання слідчої (розшукової) дії відповідно до ситуації, що виникла	Матеріали (докази), що є в розпорядженні слідства	Тактичні прийоми вирішення завдань (їх система) та організаційні заходи

Під час складання такого розгорнутого письмового плану на стадії підготовки до проведення слідчої (розшукової) дії слідчий прогнозує всі можливі, на його думку, ситуації майбутньої слідчої (розшукової) дії, висуває щодо кожної ситуації версії, визначає завдання і тактико-організаційні заходи їх вирішення. Як наслідок застосування тактичних прийомів щодо кожної прогнозованої ситуації слідчий передбачає напрямки їх зміни, а також виникнення і характер нової ситуації слідчої (розшукової) дії.

У випадку провадження слідчих (розшукових) дій таких видів, коли складання розгорнутого письмового плану їх провадження на підготовчій стадії є неможливим із причини відсутності достатньої інформаційної бази або ж його недоцільності за браком часу, можна запропонувати такий варіант стислого письмового плану:

Складання плану провадження слідчої (розшукової) дії у запропонованих формах має низку переваг:

– дозволяє не втрачати зв'язок з елементами технології планування як процесу, зв'язок «форма–зміст»;

– дозволяє скласти план, розташовуючи всі елементи планування в логічній послідовності, що полегшує їх сприйняття слідчим та внесення коректив до плану;

– як наслідок, план у такій формі якоюсь мірою набуває функції стенограми слідчої (розшукової) дії, завдяки чому слідчий отримує можливість як під час її провадження, так і по закінченні слідчої (розшукової) дії проаналізувати свою тактичну лінію: виявити в ній помилки, встановити, які тактичні прийоми або організаційні заходи і в якій ситуації були найбільш ефективними, що сприятиме підвищенню його професійності;

– нарешті, викладення планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій у такому вигляді відкриває шлях для використання програм їх провадження у відомому співвідношенні. Нагадаємо, що програми містять у собі алгоритми дій слідчого в типових ситуаціях провадження окремих слідчих (розшукових) дій, які являють собою послідовність застосування організаційно-тактичних засобів, спрямованих на вирішення типових завдань, що виникають у тій чи іншій типовій ситуації, а також правила рекомендаційного характеру, що використовуються слідчим для з'ясування ситуації та обрання правильних засобів вирішення завдань. У такому вигляді елементи програми можуть бути з легкістю використані для наповнення як уявної, так і письмової форм планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій, а саме: алгоритм відбиває типову ситуацію слідчої (розшукової) дії та містить типові засоби вирішення завдань, а правила рекомендаційного характеру – типові версії, що пояснюють ситуацію слідчої (розшукової) дії та типові завдання щодо неї.

Звісно, існуючі особливості будь-якого виду слідчих (розшукових) дій диктують необхідність індивідуального підходу до обрання форми їх плану та його елементів. Тому запропоновані варіанти розгорнутого та стислого письмових планів доцільно взяти лише за основу для визначення типової форми плану слідчої (розшукової) дії конкретного виду. Пропонуємо розглянути зазначений підхід на прикладі слідчих (розшукових) дій, що є найбільш поширеними у слідчій діяльності. Йдеться про допит, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб, обшук.

Як можна побачити, у проаналізованих позиціях учених, які займалися розробками планування допитів, зазначається про необхідність включення до складу плану предмета допиту (обставин, що підлягають установленню шляхом його проведення), запитань допитуваному, доказів і способів їх подання, а також наявних у справі матеріалів. Стосовно такого елемента, як «предмет допиту», слушною є думка В. О. Коновалової, яка, досліджуючи проблеми планування

допиту свідка, зазначала, що розробка та зміст плану допиту свідка визначаються сукупністю обставин, що підлягають установленню та складають предмет допиту під час розслідування визначеного злочину; предмет допиту визначається слідчим до складання плану допиту свідка, однак план конкретизує та систематизує його. Він покликаний організувати допит найбільш доцільно, у порядку послідовного встановлення тих обставин, свідком яких був допитуваний [6, с. 99–100].

Отже, обставини, що підлягають з'ясуванню, функціонально є відповідним пунктом та визначають загальний напрямок допиту, а тактика слідчого в такому разі спрямовується на встановлення цих обставин, але з урахуванням ситуацій слідчої (розшукової) дії, детермінованих, у першу чергу, поведінкою допитуваного. Саме тому наявність цього елемента є обов'язковою для складання письмового плану допиту. Інші елементи плану допиту – «запитання допитуваному» та «докази і способи їх подання» – конкретизують тактику слідчої (розшукової) дії, а тому є, по суті, тими тактичними прийомами, що плануються.

Що стосується такого елемента плану допиту, як «наявні у справі матеріали», то вони становлять інформаційну базу для складання розгорнутого плану цієї слідчої (розшукової) дії. Саме їх вивчення і відкриває можливість для слідчого прогнозувати ситуації слідчої (розшукової) дії, висувати версії, визначати завдання та обирати тактичні прийоми. Звернення слідчого до матеріалів справи не завершується етапом підготовки до допиту. Тому обов'язковим має бути зворотний зв'язок між матеріалами справи та планом. Але водночас, щоб не нагромаджувати план усією наявною в матеріалах справи інформацією, достатньо, на нашу думку, робити певні посилання або примітки на відповідні сторінки кримінальної справи.

Ще одна теза стосується конкретизації елемента «ситуація слідчої (розшукової) дії» щодо особливостей допиту. На нашу думку, головним чинником формування ситуацій допиту є модель поведінки допитуваного, його позиція, обрана ним тактична лінія дій. Тому залежно від неї слідчий і обирає відповідну тактику своїх дій, визначає тактичні прийоми управління поведінкою допитуваної особи. У цьому зв'язку доцільним стане застосування для складання плану допиту такого елемента, як «форма поведінки допитуваної особи».

Отже, спираючись на розроблену загальну схему розгорнутого письмового плану та враховуючи індивідуальні особливості допиту, його план можна подати у такому вигляді:

Обставини, що підлягають з'ясуванню:

Ситуація допиту	Версії, що пояснюють ситуацію	Завдання щодо ситуації	Запитання допитуваному, порядок подання доказів та інші тактичні прийоми	Матеріали (докази), що є в розпорядженні слідства

Щодо плану одночасного допиту двох або більше вже допитаних осіб (очної ставки), то в ньому з'являються такі елементи, як «сутність суперечностей у показаннях» (відповідає за ситуацію слідчої (розшукової) дії), «формулювання найбільш важливих запитань» та «оголошення показань осіб, подання доказів/етапи подання» (відображають тактичні прийоми цієї слідчої (розшукової) дії). З урахуванням особливостей технології планування розгорнутий план одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб можна подати у такій формі:

№ п/п	Ситуація одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб	Версії щодо причин наявності суперечностей у показаннях	Завдання щодо їх з'ясування	Запитання допитуваним, порядок подання доказів та інші тактичні прийоми	Матеріали (докази), що є в розпорядженні слідства

Запропонована С. Ф. Денисюком форма плану обшуку заслуговує на увагу, проте одночасно викликає певні зауваження. Розробляючи типову форму плану обшуку, що може претендувати на рівень універсальної, необхідно враховувати розподіл слідчих (розшукових) дій на вербальні та невербальні, а також присутність чи, навпаки, відсутність обшукуваного. На нашу думку, запропонована С. Ф. Денисюком форма плану може бути ефективно використана слідчим у ситуації провадження обшуку за відсутності обшукуваного. У випадку ж проведення цієї слідчої (розшукової) дії у присутності останнього її планування набуває певних особливостей. Зокрема, має враховуватися можлива поведінка особи обшукуваного, що, у свою чергу, активно впливає на ситуації обшуку. У такому разі результативність обшуку залежить від умілого управління ситуацією шляхом впливу на поведінку обшукуваної особи. Зазначена особливість має враховуватися під час підготовки до обшуку, складання плану його провадження. Тому пропонуємо таку форму розгорнутого письмового плану обшуку у випадку його провадження у присутності обшукуваного:

№ п/п	Ситуація обшуку	Версії, що пояснюють ситуацію	Завдання щодо ситуації	Тактичні прийоми	Послідовність пошукових дій	Розподіл функцій учасників обшуку

Інші елементи плану, точніше «об'єкт обшуку, його ділянки» та «можливі об'єкти пошуку», можуть бути винесені за межі плану. Вони є статичними та не змінюються безпосередньо під час провадження обшуку внаслідок зміни його ситуації. Щодо першого елементу доцільно навіть складати відповідну схему, якщо це можливо. Це полегшить процес планування, зробить його більш наочним.

Висновки

Сучасні умови розвитку науки і техніки, що характеризуються, зокрема, впровадженням у слідчу практику інформаційних технологій, вимагають розробки нових підходів до форм планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій. Йдеться насамперед про використання комп'ютерної техніки з відповідним програмним забезпеченням для складання плану за допомогою персонального комп'ютера, якщо слідча (розшукова) дія провадиться у кабінеті слідчого (допит, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб, пред'явлення для впізнання тощо), або «кишенькового» персонального комп'ютера, до переваг використання якого можна віднести можливість його адаптації до «польових» умов, коли слідча (розшукова) дія провадиться не в кабінеті слідчого (під час провадження огляду місця події, обшуку, перевірки показань на місці, слідчого експерименту тощо). До того ж засоби комп'ютерної техніки суттєво прискорюють застосування типових програм провадження окремих слідчих (розшукових) дій, відомості щодо яких знаходяться в їх базі даних для здійснення конкретних заходів із планування.

Список бібліографічних посилань: **1.** Криміналістика : учебник / под ред. Р. С. Бедкина. М. : НОРМА, 2001. 971 с. **2.** Криміналістика : учебник / под ред. Н. П. Яблокова. М. : БЕК, 1996. 708 с. **3.** Криміналістика / под. ред. И. Ф. Крылова, А. И. Бастыркина. М. : Дело, 2001. 800 с. **4.** Варфоломеева Т. В., Гончаренко В. Г., Бояров В. І. Криміналістика. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 504 с. **5.** Васильев А. Н. Следственная тактика. М. : Юрид. лит., 1976. 200 с. **6.** Коновалова В. Е. Тактика допроса свидетелей в советских органах расследования : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харьков, 1953. 308 с. **7.** Криміналістика : підручник / за ред. П. Д. Біленчук. Київ : Право, 1997. 256 с. **8.** Денисюк С. Ф. Система тактичних прийомів обшуку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 1999. 204 с. **9.** Піскун Д. М. Очна ставка: тактика й психологічні основи : автореф. дис. ... канд. юрид.

наук : 12.00.09. Харків, 2009. 20 с. **10.** Бірюкова Т. П. Планування як метод організації розслідування злочинів, пов'язаних із виготовленням і збутом підроблених грошей. *Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС імені 10-річчя незалежності України*. 2004. Вип. 3. С. 156–164. **11.** Соля-Серко Л. А. Организация следственного действия. М. : Всесоюз. ин-т по изучению причин и разработке мер предупреждения преступности, 1974. 55 с. **12.** Криминалистика : учебник / под ред. И. Ф. Крылова. Ленинград : Изд-во Ленинград. ун.-та, 1976. 590 с. **13.** Криминалистика : учебник / под ред. Е. П. Ищенко. М. : Контракт, 2008. 784 с. **14.** Криминалистика : учебник / под ред. А. Г. Филиппова. М. : Юриспруденция, 2000. 352 с. **15.** Криминалистика : підручник / за ред. В. Ю. Шепітька. 4-е вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2008. 464 с. **16.** Хань О. О. Технологии планирования следчих (розшукових) дій // *Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. XX-річчю Нац. акад. прав. наук (м. Одеса, 1 листоп. 2013 р.)*. Одеса : Фенікс, 2013. С. 439–442. **17.** Криминалистика : учебник / под ред. И. Ф. Герасимова, Л. Я. Драпкина. М. : Высшая шк., 2000. 672 с.

Надійшла до редколегії 14.02.2020

Khan O. O. Typical Forms of Plans for Certain Investigative (Search) Actions

Based on the analysis of the state of scientific research in regard to the provision of forensic recommendations on possible forms of planning the conduct of certain investigative (search) actions, the author has grounded the need to optimize its forms based on the technology of planning certain investigative (search) actions and the author has suggested own versions of a typical detailed written plan of investigative (search) actions and a concise written plan of investigative (search) actions. Taking into account the individual features of investigative (search) actions of certain types, the author has offered standard forms of interrogation plans, simultaneous interrogation of two or more already interrogated persons (face-to-face interrogation) and search in case of its conduct in the presence of the searched person.

The most typical forms of plans for conducting certain investigative (search) actions are imaginary and written. The written plan can be concise or detailed. At the same time, a plan is always the result of planning as the process, nevertheless its form. Therefore, it must reflect the elements of this activity, set out in a certain sequence: 1) the situation of investigative (search) action; 2) versions explaining the situation; 3) tasks for each situation; 4) materials (evidence) available to the investigator; 5) organizational and tactical means of solving tasks.

The variety of investigative (search) actions, their individuality requires a differentiated approach to the choice of the form of the plan in any particular case, because the overall scheme may undergo certain changes. In particular, in case of investigative (search) actions, where the preparation of a detailed written plan for their implementation at the preparatory stage is impossible due to the lack of sufficient information base or its inexpediency due to the lack of time, the following form of plan is possible:

An individual approach to planning should be taken into account while drawing up plans of investigative (search) actions. For example, taking into account the specifics of the interrogation, its written plan may include the following elements: a) the circumstances to be clarified; b) the situation of interrogation; c) versions explaining the situation; d) tasks on the situation; e) questions to the interrogated person; e) the procedure for presenting evidence and other tactics; f) materials (evidence) available to the investigation.

The written detailed plan of simultaneous interrogation of two or more already interrogated persons (face-to-face interrogation) may include the following elements: a) the situation of simultaneous interrogation of two or more already interrogated persons; b) versions of the reasons for the contradictions in the testimony; c) tasks to clarify them; d) questions to the interrogated person; e) the procedure for presenting evidence and other tactics; e) materials (evidence) available to the investigation.

Carrying out a search in the presence of the searched person may include the following elements: a) search situation; b) versions explaining the situation; c) tasks on the situation; d) tactics; e) sequence of search actions; e) distribution of functions of search participants.

Key words: forensic tactics, investigative activity, planning of certain investigative (search) actions, typical forms of plans of certain investigative (search) actions.

